

Dag Hammarskjöld, nationalekonom

ESKIL WADENSJÖ

är professor i nationalekonomi vid Institutet för social forskning (SOFI), Stockholms universitet. Han har i sin forskning behandlat invandring och integration, arbetsmarknadspolitisk, social- och avtalsförsäkringarna samt ungas och äldres ställning på arbetsmarknaden.
eskil.wadensjo@sofi.su.se

Dag Hammarskjöld fick under sin studietid i Uppsala ett starkt intresse för nationalekonomi och ville fortsätta att studera och att då skriva en doktorsavhandling. Han hade emellertid oturen att det var Fritz Brock som var professor i Uppsala. Dag Hammarskjöld fick i stället anställning som biträdande sekreterare i Arbetslöshetsutredningen och lyckades trots ett omfattande administrativt arbete samtidigt skriva en avhandling i nationalekonomi vid Stockholms högskola som gav honom docentkompetens. Hans insatser som nationalekonom är väl värda att uppmärksamma.

Den svenska nationalekonom som är den mest välkände bland allmänheten är inte främst känd för sina insatser som nationalekonom utan för helt andra insatser. Denna nationalekonom är Dag Hammarskjöld. Han fick sin licentiatexamen i nationalekonomi vid Uppsala universitet 1928. Senare fortsatte han studierna i nationalekonomi vid Stockholms högskola samtidigt som han arbetade som sekreterare i Arbetslöshetsutredningen, en utredning som verkade 1927–35. Han disputerade i nationalekonomi år 1933 och blev på avhandlingen utnämnd till docent i nationalekonomi. Han fick dock aldrig någon tjänst eller något stipendium för att fortsätta som nationalekonom vid Stockholms högskola eller annat universitet, men han fortsatte att skriva rapporter och artiklar i nationalekonomi samtidigt som han var verksam som ämbetsman i Sverige i olika befattningar fram tills han blev utnämnd till generalsekreterare i Förenta Nationerna i april 1953.¹

Hammarskjölds arbeten i nationalekonomi behandlar främst makroekonomiska frågor som internationell konjunkturspridning och dess inverkan på prisbildningen (inflation/deflation) och produktionen. Det gjorde han genom såväl teoretiska som empiriska bidrag. Han gjorde det genom sin doktorsavhandling och också genom ett antal artiklar. Hans bidrag till den nationalekonomiska forskningen är väl värt att uppmärksamma.

1. Tiden i Uppsala²

Dag Hammarskjöld föddes i Jönköping 1905 och växte upp i Uppsala. Under uppväxten var hans far, Hjalmar Hammarskjöld, landshövding i Uppsala

¹ Se Landberg (2012) för en mycket omfattande och noggrann genomgång av Hammarskjölds tid och insatser som ämbetsman i Sverige. Se också Ahlström och Carlson (2005), Appelqvist (2005), Berggren (2016), Kragh (2005), Landberg (2005a, 2005b) och Lindbeck (2005).

² För en genomgång av Dag Hammarskjölds tid i Uppsala, se Frängsmyr (2011).

En tidigare version av denna artikel presenterades på konferensen Nordom XVII, Lunds universitet i augusti 2024. Jag tackar för värdefulla kommentarer på tidigare versioner av Claes-Henric Siven, Jonas Olofsson och Lars Jonung.

län från 1907 och var i tjänst där med undantag för perioden som statsminister under större delen av tiden under det första världskriget (1914–17). Dag Hammarskjöld startade också sina akademiska studier i Uppsala. Han studerade först romanska språk och sedan juridik och blev år 1930 jur kand, men han studerade också, och inte minst, nationalekonomi, som han fick ett mycket starkt intresse för. Han gick vidare med studier i nationalekonomi efter grundexamen, men han hade otur att professorn där var Fritz Brock.³ Brock hade fått professuren i nationalekonomi i Uppsala år 1921 efter att David Davidson pensionerats, trots motstånd från bl a Knut Wicksell. Men då det inte fanns andra kvarstående sökande till professuren fick Brock den. Gösta Bagge hade uppmanats att söka tjänsten, men han ville hellre ha en professur vid Stockholms högskola och drog tillbaka sin ansökan. Under Brocks tjuogoett år som professor disputerade ingen i nationalekonomi i Uppsala och endast tre fick en licentiatexamen, ingen av dem med högt betyg – en av dem var Dag Hammarskjöld. Hans ambitiösa licentiatavhandling, *Prisbildningens premisser*, blev klar 1928. Det fanns i praktiken inga möjligheter att fortsätta studierna i nationalekonomi som doktorand vid Uppsala universitet, men Dag Hammarskjöld lyckades i stället bli accepterad att få göra det vid Stockholms högskola.

2. Arbetslöshetsutredningen⁴

År 1930 var Hammarskjöld klar med sina studier i Uppsala i och med att han blivit jur kand. Hur skulle han då gå vidare? Han fick hjälp av sin bror Bo Hammarskjöld, som var verksam vid socialdepartementet, att 1930 få en anställning som biträdande sekreterare vid Arbetslöshetsutredningen. Det var en statlig offentlig utredning som startat 1927 med målet att utreda vad som kunde förklara den kvarstående arbetslösheten under det ekonomiskt expansiva 1920-talet och hur denna arbetslöshet skulle kunna motverkas. När Hammarskjöld blev anställd hade det ekonomiska läget förändrats och fokus kom efterhand främst att hamna på den höga arbetslösheten under depressionen under 1930-talet och frågan om hur denna skulle kunna motverkas.

Arbetslöshetsutredningen bedrev mycket kvalificerad utredningsverksamhet. Bland ledamöterna fanns professorn i nationalekonomi vid Stockholms högskola Gösta Bagge och Ernst Wigforss, en ledande socialdemokratisk politiker med stort intresse för nationalekonomi.⁵ Sekreterare för utredningen när Hammarskjöld började var Sven Skogh, som också var nationalekonom. Skogh lämnade uppdraget i april 1932. Hammarskjöld övertog då hans roll som sekreterare i utredningen. Utredningen anlätade ett antal experter för att skriva bilagor till utredningen som

³ Se Wadensjö (1994) för en genomgång av Fritz Brocks verksamhet som professor i nationalekonomi vid Uppsala universitet.

⁴ Se bl a Landberg (2012) och Wadensjö (1987, 1991) för presentationer av Arbetslöshetsutredningen och dess arbete.

⁵ Se Landgren (1960) för Wigforss insatser på detta område.

Gunnar Myrdal, Bertil Ohlin och Alf Johansson. Ernst Wigforss lämnade utredningen efter valet 1932 då socialdemokraterna efter en valseger bildade regering i vilken han blev finansminister. Samarbetet med Wigforss fortsatte dock i olika former med utredningsuppdrag för olika myndigheter, och genom att Hammarskjöld så småningom blev statssekreterare i finansdepartementet och därmed nära medarbetare till Wigforss. Han hade samtidigt olika uppdrag kopplade till sin kompetens som nationalekonom i bl a Riksbanken och Konjunkturinstitutet. Dag Hammarskjöld var inte då och blev inte heller senare medlem i något politiskt parti, något som han betonade vid olika tillfällen (Landberg 2012).

Samarbetet med de experter som anlätades i Arbetslöshetsutredningen ledde till ökade kunskaper, men det var inte konfliktfritt. Dag Hammarskjöld hade en mycket stark arbetsinriktning och hade ett ansvar för att rapporter från de olika medarbetarna skulle lämnas i överenskommen tid. Det gjorde bl a inte Bertil Ohlin. Dag Hammarskjöld klagade på förseningarna och Ohlin framförde hälsoskäl som förklaring (Wadensjö 2002). Hammarskjöld och Ohlin hamnade i samband med arbetet i utredningen i en konflikt som kom att bli bestående.

Samtidigt med arbetet i utredningen och också som en del av utredningen arbetade Dag Hammarskjöld med sin doktorsavhandling (Hammarskjöld 1933). Den kan ses som hans viktigaste bidrag till den nationalekonomiska forskningen.

3. Doktorsavhandlingen

Dag Hammarskjöld arbetade alltså med sin doktorsavhandling i nationalekonomi, *Konjunkturspridningen. En teoretisk och empirisk undersökning*, samtidigt som han var sekreterare i Arbetslöshetsutredningen. Den publicerades som bilaga 4 från Arbetslöshetsutredningen (SOU 1933:29). Förste opponent på avhandlingen var Gunnar Myrdal, som främst togs sig an den teoretiska första delen av avhandlingen, medan Karin Kock som andra opponent främst behandlade den empiriska andra delen av avhandlingen. Bertil Ohlin, som ju hade en konflikt med Dag Hammarskjöld, var en kritisk extra opponent. Ohlin skulle vid olika tillfällen komma tillbaka med kritik av avhandlingen som han menade inte var läsbar. Avhandlingen fick ett betyg som tillsammans med ett högt betyg på sitt försvar vid disputationen medförde att Dag Hammarskjöld fick docentkompetens. Här kan tilläggas att Gunnar Myrdal föreslog ett högre betyg för avhandlingen än det avhandlingen fick men att Gösta Bagge fick ner betyget ett steg när beslutet om betyg fastställdes.

Avhandlingen består som nämnts av två delar – en teoretisk och en empirisk. Den teoretiska delen är inte lättillgänglig, men dock inte så svårläst som Bertil Ohlin har beskrivit den som i flera sammanhang, bl a i riksdagsdebatter (Landberg 2012).

Den teoretiska delen inleds med ett kapitel som generellt behandlar

prisspridning i en ekonomi. Det görs med en allmän diskussion av vikten av att få en realistisk analys av hur prisspridning sker i en ekonomi med olika typer av varor som på olika sätt är relaterade till varandra.

I det andra kapitlet analyseras prisspridningen i en sluten ekonomi. Det görs i en modell där en uppdelning görs mellan betalningar för varor för konsumtionsändamål till företagare och från företagare till ägare av produktionsfaktorer. I modellen klarläggs sedan uppkomsten av olika förändringar av köpkraften, vilka i sin tur påverkar prisnivån. Hänsyn tas i analysen bl a till sparande. Med sin analys går Hammarskjöld vidare från den enklare kvantitetsteorin⁶ till en betydligt mer avancerad teori. Han beklagar att det inte finns statistik som gör att det går att få uppgifter om alla de variabler som ingår i modellen.

Det tredje kapitlet analyserar hur prisspridningen är på en öppen internationell marknad. Om det sker en exportökning får det effekter vad gäller intäkterna för exportörerna, vilket i sin tur får olika effekter i olika led på hemmamarknaden. Analysen fortsätter i det påföljande kapitel fyra, där bl a frågan om hur importpriser och därmed importen påverkas av olika faktorer som t ex fraktprishöjningar behandlas.

I kapitel fem behandlas olika orsaker till att det uppkommer prisförändringar som bl a tekniska förändringar och en med dessa förändringar förknippad arbetslöshet samt klimatförändringar/variationer som påverkar jordbrukets produktion. Det som saknas i kapitlet är hur tekniska förändringar kan leda till att nya typer av verksamheter etableras och som därmed ger en ökad efterfrågan på arbetskraft.

Det avslutande kapitel sex i den första delen av avhandlingen redogör för hur det går att undersöka prisrörelser i det statistiska materialet. Det framhålls dels vilken typ av data som är önskvärda för analysen men också vilka brister det finns i den existerande statistiken. Detta kan ses som en vägledning till hur den då existerande statistiken skulle kunna förbättras.

Den andra delen av avhandlingen behandlar Sveriges näringsliv och de internationella konjunkturerna under tidsperioden 1922–31. Det är en relativt kort period som i huvudsak är en period med en relativt gynnsam ekonomisk utveckling. Endast det sista året, 1931, kännetecknas av en klart negativ utveckling som ett resultat av den stora depressionen. För några av åren saknas statistik för vissa av variablerna i det tillgängliga statistiska materialet.

I kapitel sju ges en allmän översikt av vissa centrala storheter som köpkraftsutvecklingen, levnadskostnadsindex och penningmängden samt olika mått relaterade till betalningssystemet som belopp inestående på checkräkning, inestående på uppsägningsräkning och outnyttjad kredit. Det framgår att det finns stora variationer under den period som undersökning-

⁶ Kvantitetsteorin kan kort beskrivas genom ekvationen $MV=PT$, där M står för penningmängden, V för penningmängdens omloppshastighet, P för prisnivån och T för antalet transaktioner. Om V och T antas vara konstanta så blir prisnivån P proportionell mot penningmängden.

gen omfattar. Det finns dessutom en sammanställning av utvecklingen av vissa branscher mellan 1922 och 1929 vad gäller produktion, antal arbetstimmar och antal anställda. Det fanns en tillväxt i flera av branscherna men också i några fall betydande avvikelser som i t ex textilindustrin, där en betydande nedgång under ett visst år förklaras av en omfattande lockout.

I kapitel åtta analyseras importutvecklingen under undersökningsperioden och dess ekonomiska bakgrund. Den större delen av kapitlet behandlar utvecklingen av importen av vissa typer av varor som stenkol, koppar, bomull, majs och kaffe. Det redovisar dels utvecklingen för de olika varorna, dels de faktorer som kan förklara utvecklingen.

I kapitel nio analyseras exportutvecklingen på motsvarande sätt som vad gäller importutvecklingen. Exporten är betydligt mer koncentrerad till vissa grupper av varor än vad importen är. De fem viktigaste exportvarugrupperna var år 1930 pappersmassa, sågverksprodukter, maskiner m m, järnmalm samt papper och papp. De områdena stod för betydligt mer än hälften av exporten under året. I kapitlet finns mer ingående analyser av utvecklingen på några områden samt också en del om vilka länder exporten framför allt går till.

Kapitel tio behandlar sambanden mellan utrikeshandeln, kapitalrörelserna och den interna konjunkturen. Syftet med kapitlet är att visa hur utvecklingen av skillnaden mellan export och import påverkar det utländska fordringsöverskottet och nettofordran mot utlandet. Kapitlet innehåller även jämförelser av utvecklingen av partiprisindex i några andra länder.

Ett avslutande kapitel elva innehåller en analys av de internationella betalningarna och penningmarknaden. Analysen görs för olika delperioder av den period som undersökningen omfattar. Av huvudintresse i kapitlet är valutasituationen. Bland annat behandlas den besvärliga situationen under början av 1930-talet då exporten minskar betydligt mer än importen.

Sammantaget ger avhandlingen en mycket bra bild av en del av de faktorer som påverkar Sveriges ekonomiska utveckling under den period som behandlas. Detta genom såväl den teoretiska delen som mycket noggranna empiriska undersökningar. Det som saknas är ett sammanfattande kapitel som lyfter fram de viktigaste resultaten. Det hade också varit möjligt att förenkla läsningen av de inledande teoretiska kapitlen genom förteckningar av benämningarna av de olika variablerna samt förteckningar av de många ekvationerna i appendix till kapitlen i denna del av avhandlingen. Men Hammarskjöld arbetade under stark tidspress, vilket kan förklara att kapitlet kan upplevas som onödigt svårlästa.

Dag Hammarskjöld hade hoppats kunna fortsätta att arbeta som nationalekonom och att då kunna få göra det genom att erhålla en docenttjänst vid Stockholms högskola. Men en sådan tjänst gick i stället till Alf Johanson som disputerade några månader senare än Hammarskjöld trots att han fick ett lägre betyg på sin avhandling än vad Hammarskjöld hade fått. Landberg (2012) menar att förklaringen är att söka i att de (i praktiken Bagge) önskade ge tjänsten till någon från den egna institutionen. Det betydde att

Hammar skjöld fick fortsätta att arbeta som ämbetsman i Arbetslöshetsutredningen och efter hand med flera andra mycket omfattande och kvalificerade uppdrag.

4. Arbetslöshetsutredningens slutbetänkande

Arbetslöshetsutredningens slutbetänkande var en ”framställning rörande medlen att förebygga uppkomsten av arbetslöshet samt att minska arbetslöshetens omfattning” (SOU 1935:6, s x i inledningen). För utredningen svarade formellt de som var medlemmar av utredningen för betänkandet, men i praktiken hade den som var sekreterare en mycket viktig roll. Det är emellertid svårt att klarlägga vad Hammar skjöld i praktiken hade skrivit och därmed i praktiken hade ansvaret för att utforma. Enligt Hansen (1981) var Hammar skjöld författare till kapitel 2, 3, 4, 5 och 6 och troligen också kapitel 1.

Kapitel 1 behandlar ”Orsaker till och åtgärder mot arbetslöshet”. De följande kapitlen behandlar dels vad som förklarar konjunkturarbetslösheten, dels olika typer av ekonomisk politik som kan ha effekter på arbetslösheten. Temat för de olika kapitlen är: Kapitel 2, ”Konjunkturarbetslösheten”, Kapitel 3, ”Lönepolitiken”, Kapitel 4 ”Handelspolitiken”, Kapitel 5 ”Peningpolitiken” och Kapitel 6 ”Finanspolitiken”. De frågor som behandlas i dessa kapitel ligger nära de frågor som Hammar skjöld behandlade i sin doktorsavhandling som ju var en bilaga till Arbetslöshetsutredningen.

5. Fortsatt deltagande i den nationalekonomiska debatten

Trots mycket omfattande arbetsinsatser som ämbetsman – ofta utförande flera arbeten samtidigt – skrev han flera artiklar i nationalekonomiska ämnen. Jag ska här kort beröra några av dessa.

”Utkast till en algebraisk metod för dynamiska prisanalys” (Hammar skjöld 1932) kan ses som en tidig version av kapitel 2 i avhandlingen. Den pekar på hur prisspridning sker i en sluten ekonomi. Han anknyter därvid till tidigare studier av Wicksell och Myrdal.

”Staten som marknadsfaktor i konjunkturförloppet” (Hammar skjöld 1938) behandlar statens roll i konjunkturpolitiken. Detta är en fråga som var mycket aktuell under 1930-talet och som fortfarande är det. Han betonar att staten genom vissa rörliga kostnader som de inom socialpolitiken har en konjunktur stabiliserande roll.

”Krigsfinansieringens problem i Tyskland” (Hammar skjöld 1940) är en recension av en bok utgiven i Tyskland 1940. Det som behandlas i recensionen är frågan om vilka effekter en ökad finansiering riktad till det militära får för ett lands ekonomi. Det är ju en fråga som fortfarande är aktuell för olika ekonomier. Och frågan var ju aktuell för Sverige under den tid som recensionen skrevs. Statens utgifter ökade markant efter krigets utbrott gen-

om en satsning på försvaret. Denna fråga behandlas även i ”Statsfinanserna och penningpolitiken i Sverige” (Hammar skjöld 1941). I artikeln pekas på olika typer av politik för att motverka inflation som följd av statliga budgetunderskott som prisreglering, åtgärder för ökat sparande och införandet av skatter som omsättningskatt.

I Hammar skjöld (1944a) diskuterar han hur Sveriges ekonomiska politik ska utformas efter världskrigets slut. Han understryker att Sverige har en gynnsam situation jämfört med andra länder genom att inte ha varit i krig och därför har ett intakt näringsliv, men där det dock krävs olika omställningar. Särskilt viktigt för att kunna fatta rätt beslut är att få ett bra underlag. En fråga som han tar upp är risken för arbetslöshet när många som varit mobiliserade lämnar försvarsmakten samt då vissa försvarsrelaterade verksamheter och verksamheter som ersatt vissa typer av import under kriget minskar antalet anställda. Hammar skjöld förespråkar en aktiv arbetsmarknadspolitik som medel mot arbetslösheten. Han diskuterar i sin presentation också behovet av offentliga investeringar på olika områden som inom transportsektorn, tänkbara problem vad gäller Sveriges import och export och vikten av att Sverige aktivt deltar i internationellt återuppbyggnadsarbete.

I Hammar skjöld (1945) följer han upp krigsårens erfarenheter av olika regleringar. Under krigsåren räckte det inte med politik vad gäller ränta, valutakurs och allmän efterfrågepolitik (keynesiansk politik). Den politik som krävdes och tillämpades under kriget var bl a prisregleringar/prisstopp, lönestopp, ransonering och råvarukontingentering. Han framhåller att det inte är fråga om planhushållning utan en dirigerad ekonomi under krigstid.

En intressant doktrinhistorisk artikel är ”Den svenska diskussionen om penningpolitikens mål” (Hammar skjöld 1944b), som behandlar diskussionen mellan Wicksell och Davidson om vilken norm för prisnivåns utveckling som staten ska sträva efter vid en produktivitetsökning inom en industri – sänkta priser och stabila löner eller högre löner och högre kapitalavkastning.

Hammar skjöld (1946a, 1946b, 1947) tog också aktiv del i debatter med andra nationalekonomer (Carsten Welinder och Bent Hansen) under sin tid som ämbetsman. Det gällde bl a frågan om val av räntepolitik.

6. Nationalekonomen Hammar skjöld

Dag Hammar skjöld såg efter att han disputerat fram mot att få en tjänst som docent vid Stockholms högskola, men en intern kandidat fick företräde. Han hade alltså otur vad gällde möjligheterna att bli nationalekonom på heltid. Vi hade om han fått en sådan möjlighet troligen fått se en mycket omfattande forskningsinsats från hans sida. Han hade en enorm arbetskapacitet. Dag Hammar skjöld kan som nationalekonom hänföras till Stockholmsskolan. Han fördjupade studierna av konjunkturvariationer genom att analysera och kartlägga utvecklingen av olika delmarknader och också olika delar av importen och exporten. Han fick på så sätt fram en mer nyan-

serad bild av konjunkturförändringar och därmed ett bättre underlag för vilka åtgärder som skulle kunna vara effektiva. I sitt arbete som ämbetsman fick han användning av de kunskaper han fått genom sin forskning om hur ekonomin fungerar och vilka åtgärder som skulle kunna vara effektiva. Han förmedlade resultaten av sina analyser i bl a olika artiklar.

Det blev i stället för en verksamhet som nationalekonom inom akademien en ämbetsmannakarriär som statssekreterare, senare medlem av regeringen och slutligen generalsekreterare för FN.

Ahlström, G och B Carlson (2005), "Hammarskjöld, Sverige och Bretton Woods", *Penning- och valutapolitik*, nr 3, s 33–49.

Appelqvist, Ö (2005), "Ämbetsman eller politiker? Om Dag Hammarskjölds roll i fyrtioalets svenska regeringspolitik", *Penning- och valutapolitik*, nr 3, s 50–81.

Berggren, H (2016), *Dag Hammarskjöld. Att bära världen*, Bokförlaget Max Ström, Stockholm.

Frängsmyr, C (2011), *Dag Hammarskjöld och Uppsala universitet*, Uppsala universitet.

Hammarskjöld, D (1928), *Prisbildningsteorins premisser*, licentiatavhandling i nationalekonomi, Uppsala universitet.

Hammarskjöld, D (1932), "Utkast till en algebraisk metod för dynamisk prisanalys", *Ekonomisk tidskrift*, nr 5/6, s 157–176.

Hammarskjöld, D (1933), *Konjunkturspridningen. En teoretisk och historisk undersökning*, SOU 1933:29, doktorsavhandling i nationalekonomi.

Hammarskjöld, D (1938), "Staten som marknadsfaktor i konjunkturförloppet", bilaga 1 till Meddelanden från Konjunkturinstitutet, serie A:2.

Hammarskjöld, D (1940), "Krigsfinansieringens problem i Tyskland", *Ekonomisk tidskrift*, nr 4, s 236–289.

Hammarskjöld, D (1941), "Statsfinanserna och penningpolitiken i Sverige", *Ekonomisk tidskrift*, nr 2, s 145–169 samt 225.

Hammarskjöld, D (1944a), "Den statliga efterkrigsplaneringen", i *Näringslivet inför freden*, Industriens utredningsinstitut, anföranden vid konferens i Stockholm den 28 januari 1944.

Hammarskjöld, D (1944b), "Den svenska diskussionen om penningpolitikens mål", i *Studier i ekonomi och historia*, tillägnade Eli F. Heckscher på 65 årsdagen den 24 november 1944, Almqvist & Wiksell, Stockholm.

Hammarskjöld, D (1945), "Den dirigerade ekonomins problem. Kring krigsårens erfarenheter", *Nationalekonomiska Föreningens*

handlingar 1945, s 14–34, sammanträde den 19 mars 1945.

Hammarskjöld, D (1946a), "Kommentar", *Ekonomisk tidskrift*, nr 2, s 100–105.

Hammarskjöld, D (1946b), "Reflexion kring ett ränteproblem", *Ekonomisk tidskrift*, nr 4, s 241–253.

Hammarskjöld, D (1947), "Replik till Bent Hansen", *Ekonomisk tidskrift*, nr 1, s 221–223.

Hansen, B (1981), "Unemployment, Keynes and the Stockholm School", *History of Political Economy*, vol 13, s 256–276.

Kragh, B (2005), "Nationalekonomen Dag Hammarskjöld", *Penning- och valutapolitik*, nr 3, s 82–86.

Landberg, H (2005a), "Dag Hammarskjöld och Riksbanken under 1930-talet", *Penning- och valutapolitik*, nr 3, s 13–32.

Landberg, H (2005b), *I växelbruk. Dag Hammarskjöld mellan Arbetslöshetsutredningen, Riksbanken och Finansdepartementet under 1930-talet*, Sveriges riksbank, Stockholm.

Landberg, H (2012), *På väg ... Dag Hammarskjöld som svensk ämbetsman*, Atlantis, Stockholm.

Landgren, K-G (1960), *Den 'nya ekonomien' i Sverige. J.M. Keynes, E. Wigforss, B. Ohlin och utvecklingen 1927–39*, Almqvist Wiksell, Stockholm.

Lindbeck, A (2005), "Dag Hammarskjölds insats som ekonom och ämbetsman i Sverige", *Penning- och valutapolitik*, nr 3, s 9–12.

SOU 1935:6, Åtgärder mot arbetslöshet, Arbetslöshetsutredningens betänkande II.

Wadensjö, E (1987), "Före Stockholmskolan – Arbetslöshetsutredningen, Ernst Wigforss och Gösta Bagge", *Ekonomisk Debatt*, årg 15, nr 4, s 298–304.

Wadensjö, E (1991), "The Committee on Unemployment and the Stockholm School", i Jonung, L (red), *The Stockholm School of Economics Revisited*, Cambridge University Press, Cambridge.

REFERENSER

Wadensjö, E (1994), "Fritz Brock – en nationalekonomins särling", *Ekonomisk Debatt*, årg 22, nr 2, s 179–190.

Wadensjö, E (2002), "Bertil Ohlin and the Committee on Unemployment 1927–1935", i Findlay, R, L Jonung och M Lundahl (red), *Bertil Ohlin: A Centennial Celebration*, MIT Press, Cambridge MA.